

Det økologiske kornmarked - sæsonen 2009/2010

af Steffen B. Blume

Det er efterhånden kendt for enhver økolog, at også det økologiske kornmarked er underlagt globale markeds kræfter. Efter nogle år, hvor man var forvænnet med skyhøje afregningspriser, blev bunden slået ud i slutningen af 2008. Den store efterspørgsel på økologisk korn blev lige pludselig imødekommet fra lande, der ikke tidligere har gjort sig gældende på økologimarkedet.

Bundpriser i 2009

I hele 2009 var de økologiske kornpriser i bund pga. et for stort udbud. For visse afgrøder blev man hos grovvaren tilbudt konventionel pris. Dog var der med enkelte partier, herunder især brødhvede, stadigvæk mulighed for at opnå tilfredsstillende afregning. Det meste korn blev imidlertid afregnet som foderkorn.

Balance i udbud og efterspørgsel

I starten af 2010 begyndte priserne at røre på sig i opadgående retning. De landmænd, som havde holdt på 2009-høsten havde nu mulighed for at opnå en pris, der var 30-40 kr bedre pr hkg, end havde man solgt i høsten. Denne stigning skyldtes, at man var ved at nærme sig en balance mellem udbud og efterspørgsel.

Stor prisstigning på konventionelt korn

Det skulle senere vise sig, at det ikke kun er udbud/efterspørgsel på økologisk korn, der styrer prisdannelsen. På kort tid steg den konventionelle kornpris med 50 kr/hkg, hvilket også fik den økologiske kornpris til at stige med 30-40 kr/hkg (se figur 1). Selvom

de to markeder egentlig ikke hænger sammen, har det konventionelle marked alligevel en vis indflydelse på det økologiske. Først og fremmest fordi man altid kan sælge økologisk korn til konventionel pris, når der er et stort overskud af økologisk korn.

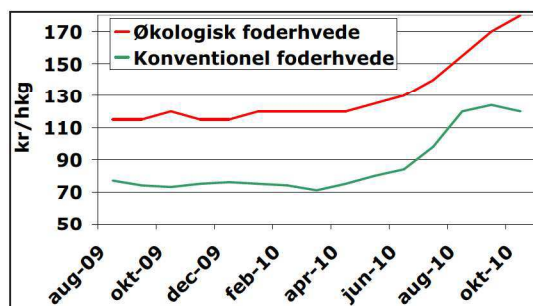
Jævn efterspørgsel på foderkorn

At prisen på økologisk foderhvede er steget med 30-40 kr/hkg er et tegn på, at der igen er god balance mellem udbud og efterspørgsel. Dette gælder også for byg og triticale, som i høj grad læner sig op ad foderhvedeprisen. Derimod ligger rug og havre til foder et niveau lavere, idet foderværdien ikke er ligeså høj.

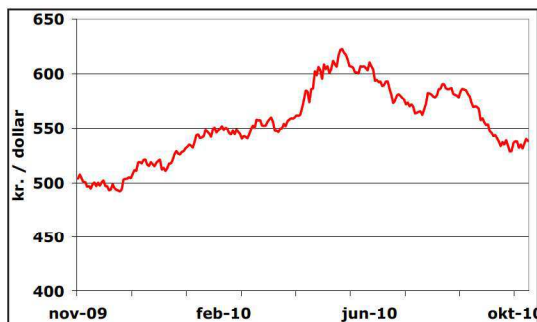
Konsumkorn efterlyses

Også priserne på økologisk konsumkorn var på et lavt niveau i 2009. Således blev flere partier brødrug handlet til foderpriser, selvom kvaliteten var god. Også havre led under en overproduktion samtidig med, at der blev importeret havre fra lande, der kunne frembringe en bedre hektolitervægt i kernerne. Derimod har der gennem hele 2009 og tilsvarende i 2010 været mangel på god brødhvede. Møllerne var villige til at betale mellem 150 og 200 kr/hkg hvede, hvis kvaliteten var i orden og partistørrelsen stor nok. Da foderkornspriserne begyndte at stige i 2010, fulgte konsumkornspriserne med op.

Årets høst blev forsinket ikke kun i Danmark men også i flere europæiske lande, fordi der kom meget nedbør i august. Dette betød, at faldtallet røg ned, og meget korn var begyndt at spire i aksene. Mange økologer, der normalt leverer korn af brødkvalitet, kunne ikke i år opfylde kvalitetskravene til brød. Udbuddet er derfor mindre end sidste år, hvilket gjorde, at især afregningen på brødrug er galoperet af sted. Også havre steg i pris, fordi man i andre lande ikke har kunnet opnå normale udbytter samtidig med, at kernernes hektolitervægt er mindre. Dvs. grynhavre, der for et år siden blev afregnet til konventionel foderpris (65 kr/hkg), kan nu sælges for 200 kr/hkg. Det kan man kalde en stigning.

Figur 1. Prisudvikling i konventionel og økologisk foderhvede. Kilde: Kornbasen.dk og Økokornbasen.dk

Figur 2. Udvikling i dollarkurs fra november 2009 - oktober 2010.

Bælgsædsprisen på et lavt niveau

Da kornpriserne var på sit laveste, blev der som en naturlig konsekvens kigget på andre afgrøder. Danske økologer blev opfordret til at dyrke bælgsæd herunder især markært, fordi de potentielt kunne indbringe et højere dækningsbidrag. Bælgsædsmarkedet er dog svært at gennemskue, idet en del af Europas proteinforsyning sker vha. import fra tredje verdenslande. Grovvarerelskaber importerer således økologisk protein fra Sydamerika, Afrika og Kina. Foruden udbud og efterspørgsel har også dollarkursen stor indflydelse på bælgsædsprisen i Danmark. Dvs. når dollaren stiger i kurs, vil prisen på bælgsæd stige i Danmark. Efter en længere periode med stigende dollarkurs, er dollaren siden juni i år faldet med næsten 1 kr/\$ (se figur 2). Dermed tilbydes danske økologer en pris på 200 kr/hkg markært, hvilket er lavt sammenholdt med kornpriserne.

Udsving på rapsprisen

Også raps var et godt alternativ, da kornpriserne var på sit laveste. I begyndelsen af 2010 blev der således efterspurgt raps til en pris på 420 kr/hkg. Men da markedet blev mættet røg prisen ned på 365 kr/hkg, hvorefter den nu igen ligger over 400 kr/hkg. Det er ikke kun rapsolien men også rapskagerne, der er i høj kurs. Rapsmarkedet er dog lille i forhold til kornmarkedet og derfor også meget mere følsom i forhold til pris. I fremtiden overvejer DLG at prissætte raps i forhold til Matif-noteringen plus et fast økotillæg. Dvs. at den økologiske raps følger den konventionelle i pris.

Alt i alt har der i sæsonen 2009/2010 været meget turbulens i kornpriserne, hvilket tilskrives mange forskellige faktorer. Hvordan priserne udvikler sig fremadrettet er et væsentlig spørgsmål, men ikke desto mindre meget svært at besvare. Et forsigtigt svar vil være, at på kort sigt forventes prisen på foderkorn ikke at røkke sig meget, hvorefter konsumkorn kan stige yderligere i pris - især når vi kommer på den anden side af nytår. Det er svært at spå om priserne på længere sigt, idet der er alt for mange faktorer, som kan nå ændre sig. Dog ved at se på de forgangne år kan man være forvisset om, at der i det økologiske kornmarked også i fremtiden vil ske store prisudsving. Det er ikke noget man bør spekulere i, men derimod dække sig ind overfor ved at sprede risikoen på forskellige typer af afgrøder.